

Niemcy: zwycięstwo Zielonych w wyborach w Badenii-Wirtembergii

Kamil Frymark

8 marca w wyborach do parlamentu Badenii-Wirtembergii zwyciężyli rządzący w tym landzie od 2011 r. Zieloni, otrzymując 30,2% głosów (-2,4 p.p. wobec wyniku z 2021 r.). Drugie miejsce zajęła współrządzająca z Zielonymi CDU z poparciem 29,7% (+5,6 p.p.). Do landtagu weszła jeszcze AfD, która zdobyła 18,8% głosów (+9,1 p.p.). Ostatnie miejsce – 5,5% głosów (-5,5 p.p.) – przypadło SPD. Po raz pierwszy w historii landu do parlamentu nie weszli liberałowie z FDP, którzy w swoim mateczniku zdobyli tylko 4,4% poparcia. Pięcioprocentowego progu wyborczego nie przekroczyli także przedstawiciele Lewicy, uzyskując 4,4% (+0,8 p.p.). Frekwencja wyniosła 69,6% i była o 5,8 p.p. wyższa niż pięć lat temu. Po raz pierwszy w tym landzie prawo głosu miały osoby szesnastoletnie. Wybory rozpoczęły serię pięciu elekcji landowych: 22 marca do urn pójdą mieszkańcy Nadrenii-Palatynatu, a we wrześniu – Saksonii-Anhalt, Meklemburgii-Pomorza Przedniego oraz Berlina.

Zwycięstwo Zielonych to sukces przede wszystkim głównego kandydata partii – Cema Özdemira, który w kampanii dystansował się od własnego ugrupowania, prezentując bardziej konserwatywny kurs. Ma on szansę zostać pierwszym w historii RFN premierem landu o pochodzeniu migracyjnym. Słabszy od oczekiwań rezultat CDU, a zwłaszcza katastrofalny wynik SPD doprowadzą do zaostrzenia stanowisk obu partii w rządzie Friedricha Merza (CDU) i utrudnią jego pracę. Wybory nie zmieniają układu sił w Bundesracie.

Komentarz

- **Sukces Zielonych wynika przede wszystkim z rozpoznawalności Özdemira oraz z jego strategii wyborczej dystansowania się od władz federalnych własnego ugrupowania.** Na korzyść kandydata przemawiały jego doświadczenie (zob. Aneks), konserwatywny program wyborczy oraz zapowiedź kontynuacji polityki dotychczasowego, popularnego premiera landu Winfrieda Kretschmanna (Zieloni). Özdemir opowiadał się m.in. za utrzymaniem możliwości produkcji samochodów z silnikiem spalinowym, wsparciem dla prężnych w Badenii-Wirtembergii gałęzi gospodarki (branży motoryzacyjnej i produkcji maszyn) oraz stosunkowo restrykcyjną polityką migracyjną. Dzięki tej strategii Zieloni odrobili w kampanii 14 p.p., które jeszcze pięć miesięcy temu dzieliły ich od CDU – w ten sposób przekonali przede wszystkim osoby najlepiej wykształcone (głos na nich oddało 45% osób z wykształceniem wyższym), poniżej 30. roku życia (29% – najwięcej spośród wszystkich partii) oraz kobiety (34%). Zarazem wyborcy Zielonych wskazywali, że najważniejszy w trakcie wyboru był dla nich sam kandydat.

- **Za niespodziewaną przegraną chadecji odpowiada przede wszystkim błędna strategia, w tym brak konkretnych propozycji programowych oraz zlekceważenie Zielonych.** Chadecji zaszkodziły także słabe notowania rządu Merza – aż 73% Niemców ocenia jego pracę negatywnie. Za niewątpliwe osiągnięcie partii należy uznać poprawę wyniku (+5,6%), która jest efektem przekonania wyborców co do kompetencji chadeków w sprawach gospodarczych (tak uważa 38% obywateli – żadne inne ugrupowanie nie ma wyższego wyniku). Nie pomogło to jednak utrzymać notowań chadeków z początku kampanii, a ich zbyt duża pewność siebie doprowadziła do defensywnego sposobu jej prowadzenia, co wykorzystali Zieloni. Przekonali oni wyborców, że również są w stanie ochronić miejsca pracy i pobudzić wzrost gospodarczy – były to główne tematy kampanii (w dalszej kolejności należały do nich edukacja, ochrona zdrowia i kwestie migracyjne). Trzon wyborców CDU stanowią najstarsi (wśród osób powyżej 70. roku życia partia ta uzyskała 40% poparcia); chadekom udało się przejąć 165 tys. wcześniejszych wyborców Zielonych oraz zmobilizować 130 tys. dotychczas niegłosujących. CDU rządziła w Badenii-Wirtembergii nieprzerwanie do 2011 r. i nadal dominuje na obszarach wiejskich.
- **Wynik AfD potwierdza, że ugrupowanie systematycznie cieszy się coraz wyższym poparciem w bogatych landach zachodnich.** Rezultat, choć podwojony, nie jest zadowalający – ugrupowanie liczyło na ponad 20% głosów. Na słabszy wynik wpłynęła afera dotycząca oskarżeń o nepotyzm i zatrudnianie członków rodzin w strukturach ugrupowania. AfD staje się partią robotników, odbierając ten elektorat SPD; tę ostatnią poparło tylko 5% pracowników fizycznych – jeszcze w 2006 r. było to 30%, natomiast teraz na AfD zagłosowało 37%. Zarazem o wyborze AfD przesądził przede wszystkim jej program (tak wskazuje 65% respondentów), a nie jej kandydaci czy protest przeciwko innym ugrupowaniom.
- **W parlamencie landu utrzyma się dotychczasowa koalicja Zielonych z CDU** (wszystkie partie odrzucają możliwość współpracy z AfD). **Rezultat wyborów wzmocni napięcia w koalicji federalnej CDU/CSU–SPD**, a rząd będzie coraz częściej konfrontowany z postulatami płynącymi z chadecji, by wdrożyć znaczące reformy gospodarcze – nawet wbrew SPD. Zarazem najłagodniejszy w powojennej historii wynik wyborczy socjaldemokratów będzie wzmocniał ich opór wobec radykalnych zmian w polityce społecznej. O kondycji rządu federalnego zdecydują kolejne wybory landowe w Nadrenii-Palatynie. Jeśli SPD nie obroni tam stanowiska premiera, a wybory wygra CDU, wywoła to dyskusję o przywództwie wśród socjaldemokratów i może doprowadzić do destabilizacji rządu federalnego.

Aneks. Biografia Cema Özdemira

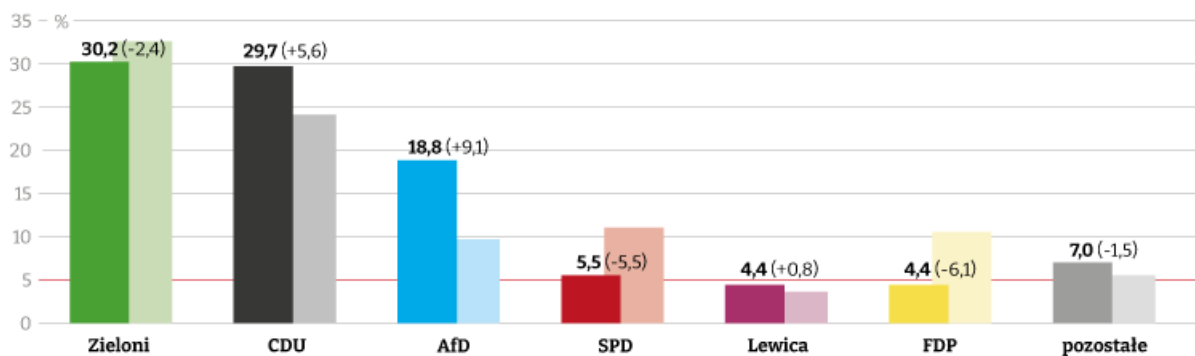
Cem Özdemir (ur. 21 grudnia 1965 r. w Bad Urach w Badenii-Wirtembergii) jest dzieckiem tureckich gastarbeiterów. Ukończył studia pedagogiczne. Jest jednym z najbardziej doświadczonych niemieckich polityków i przedstawicielem pragmatycznego skrzydła Zielonych (Realo). Do ugrupowania należy od 1981 r. Był posłem do Bundestagu w latach 1994–2002 – jako pierwszy deputowany o tureckich korzeniach – a następnie ponownie od 2013 r. W kadencji 2004–2009 zasiadał w Parlamencie Europejskim. W latach 2008–2018 pełnił funkcję współprzewodniczącego Zielonych. Po wyborach federalnych w 2021 r. został ministrem rolnictwa w rządzie Olafa Scholza, a po rozpadzie koalicji SPD–Zieloni–FDP na kilka miesięcy objął również stanowisko ministra edukacji i badań naukowych.

Pomimo słabszego wyniku niż w poprzednich wyborach Zieloni zwyciężyli i będą kontynuować koalicję ze wzmocnioną CDU

Wyniki wyborów do landtagu Badenii-Wirtembergii z 8 marca 2026 r.

Jaśniejszym odcieniem zaznaczono wynik wcześniejszych wyborów (z 2021 r.).

— próg wyborczy



Źródło: landowa komisja wyborcza.

